

2. Розпорядження «Про схвалення Стратегії забезпечення сталої відповіді на епідемії туберкульозу, в тому числі хіміорезистентного, та ВІЛ-інфекції/СНІДу на період до 2020 року та затвердження плану заходів щодо її реалізації» (від 22 березня 2017 р. № 248-р).

Шумська М. В.

Студентка II курсу, гр. ЗМСРп-191

Науковий керівник – Сила Т. І., канд. психол. наук

Національний університет «Чернігівська політехніка» м. Чернігів, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ В ОРГАНІЗАЦІЯХ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ

Професійна культура фахівців є вкрай важливою для діяльності соціальної організації, адже від неї залежить якість обслуговування населення. Соціальний працівник спілкується з великою кількістю людей, тому його поведінка, манера спілкування та швидкість вирішення питань, відображається на якості наданих послуг.

Згідно українського законодавства, соціальний працівник – це професійно підготовлений спеціаліст, що має необхідну кваліфікацію у сфері соціальної роботи і надає соціальні послуги [1].

Досліджуючи питання професійної культури, слід надати визначення таким поняттям як «культура» та «професійна культура».

Термін «культура» походить від латинського *colo, -ere*, що означає «культивувати». Культура – це поєднання людських знань, переконань і норм поведінки, які ми переймаємо, а потім передаємо майбутнім поколінням.

Аналізуючи визначення «професійна культура» з культурологічного словника, можна надати таке твердження, що професійна культура «вказує на рівень і якість професійної діяльності, які залежать від соціально-економічного стану суспільства й сумлінності в оволодінні певними знаннями, навичками конкретної професії та їх практичному використанні» [2, 173].

Науковець А. Капська наголошує у своїй праці, що професійна культура, це не тільки необхідні знання, уміння і навички, ще вона містить в собі певні особистісні якості, норми ставлення до різних складових професійної діяльності [3].

П. Абрамова виокремлює у структурі професійної культури три частини: когнітивно-пізнавальний, праксеологічний та поведінковий. Когнітивно-пізнавальний блок містить в собі професійні знання, уміння, навички, які є основою професіоналізму та професійних цінностей, що є сутнісним ядром професійної субкультури. У свою чергу, праксеологічний блок становлять професійні інститути, в основі функціонування яких знаходяться норми професійної культури, її звичаї, традиції, ритуали [4, с.14].

Дослідники С. Сисоєва, А. Алексюк, П. Воловик, О. Кульчицька у своїй

праці виділяють у структурі професійної культури соціальний, власне професійний та морально-мотиваційний компоненти. Показником соціального компоненту є вміння працювати в колективі, самодисципліна, ініціативність, соціальна і творча активність, відповідальність за результати праці. Професійний компонент вказує на рівень компетентності, організації, раціональний розподіл часу, технологічну дисципліну, економічну та екологічну грамотність. Морально-мотиваційний компонент виражається у ставленні до праці як потреби, а також свідомості, сумлінності, потреби в самоосвіті та самовдосконаленні, багатстві духовної культури [5].

Ази формування професійної культури соціального працівника ґрунтуються на його «попередній культурі». Науковці мають думку, що основною умовою її процвітання є поліпшення форм і методів професійного навчання майбутніх спеціалістів у вузах. Формування її має базуватися на підключенні студентів до спланованої ціленаправленої роботи на протязі всього часу навчання. Слід зважати на те, що погляд формування професійної культури додано до загальноновизнаної системи професійної підготовки майбутнього соціального працівника та включає роботу за інтересами в позанавчальній діяльності. Отже, у процесі навчання слід комбіновано ставитися до проблеми формування професійної культури фахівця. Вагомим є зважання на особистісні характеристики, психологічної та професійної схильності та до реалізації практичної соціальної діяльності майбутнього спеціаліста.

Розглянувши різні версії тлумачення терміну «професійна культура», слід зазначити, що культура – це зразок для наслідування, поведінка на яку мають орієнтуватися фахівці.

Для кожної професії притаманні певні професійні норми, правила, звичаї, вимоги до фахівця який обіймає посаду в організації. Зазначені умови містять в собі потрібні знання у обраній сфері професійної діяльності, уміння та навички здобуті під час теоретичного та практичного навчання, а також особистісні якості людини.

Розглядаючи питання професійної культури соціального працівника слід назвати її складові, а саме: етична, політична, правова та естетична культури. Розглянемо кожну із них.

Однією із основних складових професійної культури є етична культура, котра включає в себе моральні якості особистості фахівця. Робота соціального працівника пов'язана зі спілкуванням з людьми, а під час їх співпраці має виникати довіра щоб досягнути бажаного результату у вирішенні питання соціального характеру, тому співпраця між соціальним працівником та мало захищеними верствами населення має ґрунтуватися на таких поняттях як довіра, взаємодопомога, взаєморозуміння та взаємовідповідальність.

Для того щоб у людей які звертаються за допомогою до центру надання соціальних послуг виникла довіра до соціального працівника, він має володіти такими якостями як: доброта та доброзичливість, толерантність, принциповість та мати самоконтроль. Соціальний працівник повинен бути доброзичливим, щирим, терплячим, ввічливим, порядним, комунікабельним,

також має вміти вислухати та дати якісну пораду. Також соціальний працівник має бути морально стійким та витривалим.

На сьогоднішній день, існування високого ступеня побудови професійної культури спеціаліста є необхідністю, що спровокована теперішніми умовами розвитку громадянства. А це означає, що професійну культуру не слід примітивізувати до системи спеціальних, вузькопрофесійних знань, умінь і навичок. Серед основних факторів, що поліпшують формування професійної культури, слід виділити залучення студентів до студентського самоврядування.

Список використаних джерел

1. Про соціальні послуги: Закон України від 17.01.2019. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>. (дата звернення 23.09.2020).
2. Корінний М. М. Короткий енциклопедичний словник з культури. К.: Україна, 2003. 384 с.
3. Капська А. Й. Соціальна робота: деякі аспекти роботи з дітьми та молоддю: навч.-метод. посібн. К.: УДЦССМ, 2001. 220 с.
4. Вильданова Ф. З. Образовательное пространство как источник саморазвития личности студента. *Прикладная психология*. 2002. № 5–6. С. 131–134.
5. Деркач А. А. Акмеологические основы развития профессионала. М.: Издательство Московского психолого-социального института; Воронеж: НПО «МОДЭК», 2004. 752 с.